

Mijn column nummer 293

Boe...

Dankzij de vlakke ligging en het gematigde klimaat is een groot deel van ons land geschikt voor de landbouw. Door de nabijheid van havens en de goede infrastructuur kunnen veevoer en meststoffen eenvoudig worden aangevoerd. Ons land telt maar liefst vier miljoen runderen. Dat kunnen er binnenkort zomaar meer worden. Nederland is een wereldspeler op het gebied van de landbouw en de export van landbouwproducten.

Het neerslagoverschot en onze poreuze bodem zorgen voor grote hoeveelheden eenvoudig winbaar en kwalitatief goed grondwater in onze ondergrond. Met zeer beperkte technieken is het goedkoop geschikt te maken voor drinkwater.

Onze bodem bevat nog steeds grote hoeveelheden gas. De winning daarvan is de laatste tijd niet goed in het nieuws, tengevolge van de aardbevingen die daarvan het gevolg zijn en de afhandeling van de schade. Natuurlijk moet ik het schaliegas ook vermelden, maar ik heb het idee dat dit in Nederland niet gewonnen gaat worden.

Door onze grote hoeveelheden grondwater en de aanwezigheid van redelijk afgesloten watervoerende pakketten, kunnen wij koude in het grondwater opslaan en op een iets andere diepte warmte aan het grondwater onttrekken.

De bodem van Nederland stelt ons dus tot veel in staat. Wij kunnen eenvoudig voorzien in onze primaire behoeften eten, drinken en er warmpjes bijzitten. Maar blijft dat ook zo?

Onze landbouw is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van voedingsstoffen. Voor fosfaat verwachten deskundigen schaarste in de nabije toekomst. Zonder extra fosfaat zal onze landbouwproductie drastisch dalen. We zullen dus iets anders moeten verzinnen, bijvoorbeeld winning van fosfaat uit ons huishoudelijke afvalwater.

Doordat onze bodem zo doorlatend is kunnen allerlei stoffen moeiteloos naar de diepte doordringen en daar ons zojuist geprezen grondwater verontreinigen. Waar dit in sterke mate is gebeurd, worden saneringen uitgevoerd. Maar op talloze plaatsen is er een proces gaande waar geleidelijk stoffen in het grondwater terecht komen, in onvoldoende hoge concentraties om onmiddellijk ingrijpen af te dwingen. Men noemt dat wel het vergrijzen van ons grondwater. Ook hier zullen we iets moeten verzinnen, vermoedelijk in de sfeer van een veel betere preventie.

De discussie rondom de winning van schaliegas heeft ons met de neus op de feiten gedrukt.

Misschien moet je wel niet alles willen wat in beginsel kan. Voor het winnen van energie zijn immers voldoende groene alternatieven.

Willen we ook voldoende voedsel, water en energie voor onze toekomstige generaties, dan zullen we andere keuzes moeten maken dan tot nu toe. Niet alles kan op dezelfde plaats. Dat betekent zonerings. En ook dan is het nog oppassen geblazen, want onze bodem is kwetsbaar.

In ons parlement wordt dezer dagen gediscussieerd over de toekomst van onze melkveehouderij.

Natuurlijk zullen Europa, de economie, het bovengrondse milieu en het dierenwelzijn daarbij aan de orde komen. Ik ben benieuwd welke partijen daarnaast de langere termijnaspecten van bemesting, de invloed daarvan op het grondwater en wie weet het voorspelde fosfaattekort zullen benoemen.

En tijdens BodemBreed kunt u volgende week woensdag volop discussiëren over Grondwater als natuurlijk kapitaal. U bent van harte uitgenodigd.